

יא אבל כשמבשלים פירות לבדן כמו עפי"ל צימע"ס ופלוימע"ן וראוינקע"ס וסעפטאלי"ן ונותנין זה בסוף האבילות הייבין לברך עליהם דזה מקרי שלא מחמת הסעודה שאינן באין רק לתענוג ואינם משביעין את הגוף ודע שרגילין לומר דכשמבשלים הפירות עם בשר או עם שומן דמקרי דברים הבאים מחמת הסעודה ופטורים מברכה (עמ"ל סק"ג) ואין שום טעם נכון בזה אם לא כשאוכלים עם פת וטוב לעשות כן וכל מיני מתיקה כלעקא"ך מאר"ט צריך לברך אף כשיש בהם שומן אבל על פלאדי"ן א"צ לברך דזהו מחמת הסעודה כידוע שהוא עיסה ממש ומשביע את הגוף :

יב יראה לי דאע"ג דודאי האוכל פירות קודם הסעודה שאין להם שייכות להסעודה אלא שרצה לאכול ואח"כ יושב בסעודה דצריך לברך ברכה אחרונה על הפירות (וכ"כ עמ"ל סק"ג) מ"מ אם רצונו לאכול עוד מהפירות אלא שרצונו לאכלם תוך הסעודה א"צ לברך ברכה אחרונה וגם לא ברכה ראשונה כשיאכלם תוך הסעודה ונרדרי אחר הברכה הקודמת וממילא שאח"כ יפטור מברכה אחרונה ע"י ברהמ"ז כמו שנתבאר בתוך הסעודה בסעיף ג' :

זה מעם מספיק כמובן אא"כ במקום שכן דרך השבנים לשלוח זל"ן או הקרובים שולחים זל"ו אבל בלא"ה אם במקרה שלח אחד לחבירו באמצע הסעודה איזה תבשיל צריך לברך עליו ברכתו אם לא כשאוכלים עם פת דאז נעשה טפל להפת וא"צ לברך ופשיטא אם שלחו לו פירות דצריך לברך בכל עניין אפילו כשרגילין לשלוח לו אם לא שיאכל כל הנשלח לו עם פת (עמ"ל סק"י) :

י ודע דלפי כל הדינים שנתבארו בס"י זה אצלינו כל המאכלים של קמח המטוננין בחמאה או בשומן כמו קרעפלא"ך בלינצע"ס טייגאח"ן פאמפוסקע"ס וכיוצא בהם אפילו ממזלאים בפירות הכל נחשב מחמת הסעודה דהקמח עיקר והפירות טפל ואף שהם באים לתענוג אצל עשירים מ"מ סוף סוף הרי משביעים את הגוף וא"צ ברכה וכן כשמבשלים תפוחי אדמה עם בשר או שימן ומשימין בהם פירות שזיפין שקורין פלוימע"ן וקורין לזה צימע"ס שנאכל אצלינו ע"פ רוב בליל שבת הפלוימע"ן הוה טפל וא"צ ברכה אפילו אוכל מהם מעט בלא התפוחי אדמה אא"כ אינו רוצה לאכול כלל התפוחי אדמה רק הפלוימע"ן לברם דאז צריך לברך עליהם בורא פרי העץ וע' בסעיף י"א :

סימן קעח איזה דברים קרוים הפסק בסעודה. וכו' ט"ז סעיפים :

הוא ולי נראה שהרמב"ם מפרש הפליג בזמן כלומר ששהה איזה זמן מסויים כחצי שעה וכיוצא בזה וגם כוונת הרמב"ם כן הוא ונכלל ברשונה שכתב קראו חבירו וכו' ויצא וכו' שזה מורה על שיהיו זמן ותמיהני על רבינו הב"י שהעתיק דבריו להלכה בסעיף א' לבד מזה שכבר תמהו עליו (כ"ח) שפסק כהרי"ף והרמב"ם נגד הרשב"ם והתוס' והרא"ש ורוב רבותינו שפסקו לא כן כמו שיתבאר וברדבנן הולכין לקולא עוד זאת יש להתפלל אף לפי שיטה זו דגם מהרי"ף מבואר דזה דהוי הפסק סעודה היינו בהלוך לאיזה מקום כמו שיצאו לקראת התן וכיוצא בזה כמ"ש הראב"ד וכן מיבא בגמ' שם ומתוספתא עצמה מוכח כן כמ"ש ואיך פסק בברכות דרבנן חומרא כו' וצ"ע :

ג עוד כתב הרמב"ם חבירים שהיו יושבים לאכול ויצאו לקראת חתן או לקראת כלה אם הניחו שם זקן או חולה (אורחא דמילתא נקט לפי שהם אין יכולין ללכת) חוזרין למקומן וגומרין סעודתן וא"צ לברך שנית ואם לא הניחו שם אדם כשחזן יוצאין צריכין ברכה למפרע וכשהן חוזרין צריכין ברכה לכתחלה עכ"ל ופשוט הוא דגם בדין הקודם כוונתו כשלא הניח שם אדם וסמך על מה שיבאר אח"כ וזה שמקודם כתב דבחזירתו צריך לברך למפרע וכאן כתב דכשהן יוצאין צריכין לברך למפרע וודאי דגם מקודם צריך לעשות

א כתב הרמב"ם בפ"ד היה אוכל בבית זה ופסק סעודתו והלך לבית אחר (סדר אהר) או שהיה אוכל וקראו חבירו לדבר עמו ויצא לו לפתח ביתו וחזר הואיל ושינה מקומו צריך לברך למפרע על מה שאכל וחזר ומברך בתחלה המוציא ואח"כ יגמור סעודתו עכ"ל ופשיטא שצריך ליטול ידיו וכבר נתבאר זה בס"י ק"ע ע"ש ונ"ל דיטול בלא ברכה בין שירוי נקיות והנה לפי דברי הרמב"ם מי שיצא באמצע סעודה לטייל בחצר הוה גמר סעודה וצריך לברך ברהמ"ז על הקודם ואח"כ המוציא וכבר השיג הראב"ד בזה וז"ל הפליג בזה דכל לפתח ביתו לאו עקירה היא וכ"ש אם רואה מקומו שאינו עקירה כלל עכ"ל (וסגיטא שלשית תוס' והרא"ש והרשב"ם שיתבאר ליתא לדין זה כלל דמקורו מתוספתא שנסעיף ב' ואותה תוספתא נסנית ביחד עם ברייתא דבני הכורה שפסחיס ק"א : ולשית רבותינו אלה נדחית ברייתא זו מהלכה ורק להרי"ף והרמב"ם היא להלכה דהם פסקו כרצ שסת סס אבל רבותינו אלה פסקו כר"ם שם ודו"ק) :

ב וגם בתוספתא (פ"ד) מפורש דלא כהרמב"ם דתניא בעה"ב שהיה מיטב ואוכל קראו חבירו לדבר עמו א"צ לברך למפרע וכו' הפליג צריך לברך למפרע וכשהוא חוזר צריך לברך לכתחלה עכ"ל והפליג משמע שהלך עמו למרחוק ונראה שהרמב"ם מפרש הפליג זהו כשיצא לפתח ביתו (עכ"מ) ודבר תמוה

לעשות כן אלא משום דבשם יצא ע"פ קריאת חבירו ולא ידע שיפליג וממילא דלא בירך מקודם ובסיפא יציאתו מעצמו ויודע שיפליג לפיכך צריך לברך קודם הליכתו ובוודאי שגם ברישא אם יודע שיפליג שצריך לברך מקודם (וכ"כ הר"ן בפסחים ט"ז ע"ט):

ד' עוד כתב הרמב"ם וכן אם היו מסובין בשתייה או לאכול פירות שכל המשנה מקומו הרי פסק אכילתו ולפיכך מברך למפרע על מה שאכל וחוזר ומברך שנייה לכתחלה על מה שהוא צריך לאכול והמשנה מקומו מפינה לפינה בבית אחד א"צ לחזור ולברך עכ"ל וזה שכתב וכן הוא תמוה דק"ו הוא דהא אפילו מאן דפליג כגמ' על דין הקודם כשישבנו בסעודה מודה בשתייה ובפירות שהם דברים שאין מעוניין ברכה לאחריהם במקומן כמו שיתבאר בס"ד ואפשר לומר דכוונתו דבזה לא מהני אפילו כשנשאר אנשים על מקומן ולכן קאמר וכן כלומר וכן בשתייה ופירות בכל עניין צריך לברך ועוד יתבאר בפרט זה לדינא בס"ד (והמג"א סק"ג כתב להיסק וכן נכאן מהני ע"ט):

ה' אבל רבותינו בעלי התוס' והרשב"ם והרא"ש חולקים על כל הדברים האלה והמה פסקו כמאן דאמר בפסחים שם שיש חילוק בין ישיבת סעודה שהוא קביעות וצריך ברכה לאחריהם במקומן לבין שארי אכילות ושתיית שא"צ ברכה לאחריהם במקומן ולפנינו יתבאר מה המה הדברים שמעוניין ברכה במקומן ומה המה שאינן מעוניין ברכה במקומן דדברים שמעוניין ברכה במקומן א"צ לברך כלל על מה שאוכל במקום אחר דהכל נמשך על שם הסעודה כיון שיש לזה קביעות ולא מיבעיא אם מקודם היתה דעתו כן שבאמצע סעודה ילך למקום אחר לגמור שם סעודתו או יאכל גם שם ויחזור למקומו הראשון דא"צ ברכה כלל וכולא חדא מילתא היא ואין חילוק בזה בין שגומר סעודתו במקום אחר ומברך שם ברהמ"ז או שחוזר לגומרה במקום הראשון דכל זמן שלא הסית דעתו מלאכול אין כאן ברכה אחרת אלא אפילו לא היה בדעתו לאכול במקום אחר ורק באמצע סעודה נתהוה שקראוהו למקום אחר והוא לא הסית דעתו עדיין מלאכול יכול לילך להמקום האחר ולגמור שם הסעודה ולברך שם או לחזור למקום הראשון ולברך ויראה לי דכשחוזר למקומו הראשון צריך לאכול מעט שם קודם ברהמ"ז ועוד נ"ל דגם נמ"י א"צ כיון שלא הסית דעתו מלאכול אמנם זהו וודאי אם הסית דעתו משמירת ידיו שצריך נמ"י ובברכה וכמ"ש בס"ד ק"ע סעיף ג':

ו' וגם בדברים שאינן מעוניין ברכה לאחריהם חולקין על דיעה ראשונה שסוברים שצריך ברכה אחרונה על הקודם וברכה ראשונה על מה שיאכל ורבותינו אלה סוברים דרק ברכה ראשונה צריך ולא ברכה

אחרונה דהברכה שיברך אח"כ ממילא יעלה על מה שאכל מקודם הא למה זה דומה למי שהסית דעתו מלאכול עוד ואח"כ נתיישב לאכול עוד דמחייבין ליה לברך ברכה ראשונה כמו שיתבאר בס"ד קע"ט אבל לא ברכה אחרונה על הקודם ודיעה ראשונה סוברת דהיא גריעה מהיסח הדעת דהיסח הדעת הוא במקום אחד משא"כ בשני מקומות אין לו לזו ממקום הראשון בלתי ברכה אחרונה דהליכתו למקום אחר הוה לגמרי כסעודה אחרת:

ז' וזה שנתבאר לדיעה ראשונה דבהניח שם מקצת מבעלי הסעודה דא"צ לברך כתב רבינו הרמ"א דכן הוא ג"כ לדיעה זו בדברים שאין מעוניין ברכה לאחריהם במקומן כלומר שאם ישבו הרכה אנשים לאכול פירות או לשתות ויצא אחד מהם למקום אחר וחזר כשחזר א"צ ברכה דעדיין לא נסתלק העניין הראשון כיון שהניח שם מקצת מהחבורה אבל יש חולקין בזה וס"ל דרק לדיעה ראשונה בדברים המעוניין ברכה במקומן דהוא עניין קביעות שייך לחלק בזה אבל באין מעוניין ברכה במקומן אין כאן קביעות ואין כאן חילוק בין הניח מקצתן ללא הניח מקצתן ובכ"ל עניין חייב לברך (כ"כ וט"ז סק"ו) אבל יש מן הגדולים שהסכימו לדברי רבינו הרמ"א (מג"א סק"ג וט"ז סק"ד) וכן נראה מסוגית הש"ס שם וספק ברכות להקל ובפרט שנראה דברי רבינו הרמ"א דכיון שהניח מקצת אין כאן היסח הדעת וא"צ ברכה מיהו זהו וודאי כשחזר למקומו הראשון אבל כשנשאר שם פשיטא שצריך לברך לפנייה ולאחריה:

ח' והנה העולם תפסי כשימת רבותינו מדיעה השנייה ונוהגין בסעודת נשואין להתחיל לאכול בביתו ואח"כ לילך לסעודת נשואין ולגמור שם הסעודה ולברך שם (ט"ז סק"ט) וכן אנו רואים בפורים ורגלים שעושים כן ואע"ג דזהו רק בדיעבד אבל לכתחלה וודאי לא נכון לעשות כן כמ"ש רבינו הרמ"א וז"ל וכן נוהגין במדינות אלו מ"ס לכתחלה לא יעקור ממקומו בלא ברכה דחיישינן שמא ישכח מלחזור ולאכול ומיהו לצורך מצוה עוברת כגון שיגיע זמן תפלה מותר עכ"ל וכן מבואר מלשון הברייתא בפסחים שם בני חבורה שהיו מסובין ועקרו רגליהם לצאת לקראת חתן וכו' ע"ש דמשמע מפני שהיא מצוה עוברת ומ"ס נראה דהעולם תופסים גם זה למצוה עוברת לפי הזמן משמחה של מצוה כנשואין או סעודת פורים וכיוצא בזה שמוכרח לאכול גם בביתו וגם אצל חבירו אבל בלא דבר מצוה לא נכון לכתחלה לעשות כן א"כ נתהוה נתיצות שהיה מוכרח לזה כגון שקראו אדם גדול או איזה שר שהיה מוכרח לילך וכיוצא באלו (ומג"א סק"ח סכת דנמומניס אותו לאכול במקום אחר והיה דעתו מתמלה לכן

גמ' דנמומניס אותו לאכול במקום אחר והיה דעתו מתמלה לכן

גמ' דנמומניס אותו לאכול במקום אחר והיה דעתו מתמלה לכן

גמ' דנמומניס אותו לאכול במקום אחר והיה דעתו מתמלה לכן

בעת ברכת המוציא מותר לגמרי דבזה לא שייך שמה ישכח
 ע"ש וע"ר סק"ה שנמנע קצת בזה):
 ומה נקרא דברים הטעונים ברכה במקומן י"א פת
 דווקא (רשכ"א והגהמי"י) וי"א כל מיני דגן כלומר
 גם על מה שמברכים מזוגות (טור נפש ר"י) וי"א דכל
 שבעת המינים טעונים ברכה לאחריהם במקומן
 (רשכ"ס ור"א"ט) ופשוט הוא דלעניין לברך במקומן יש
 להתמיר כדיעה אחרונה ולעניין דין שנתבאר יש
 להתמיר כדיעה ראשונה וכן משמע מלשון הרמב"ם
 שהבאנו שכתב לשון סעודה וסעודה שייך רק על
 פת (ואע"ג דסוף לשונו לא משמע כן מדכתב שתייה או
 פירות מ"מ נראה כן כוונתו ודוק):

י מה נקרא שינוי מקום הנה בחדר אחד אפילו הוא
 גדול מאד מקרי הכל מקום אחד וכשאוכל בפניה
 זו יכול לאכול בפניה אחרת או לצאת לפניה אחרת
 ולדבר שם דחד מקום הוא וכן אפילו מחדר לחדר אם
 רואה מחדר זה מקצת מקום הראשון בהחדר שאכל
 שם לא מקרי שינוי מקום ואפילו מבית לחצר לא
 מקרי שינוי מקום בכה"ג כמ"ש בסו' רע"ג לעניין
 קידוש במקום סעודה ושם נתבאר דגם מבית לסוכה
 לא מקרי שינוי מקום ויתבאר שם איזה פרטים בזה
 ויראה לי דבבתיים שלנו כל החדרים הפתוחים לבית
 האוכל מקרי חד מקום דלא ימלט שלא יראו מקצת
 המקום של בית האוכל בהחדר ולכן נ"ל דהאוכל
 פירות בחדר זה או שותה חמין יוכל לגמור האכילה
 או השתייה בחדר האחר הפתוח לו ולא מקרי שינוי
 מקום:

י"א עוד יתבאר שם דאם היה דעתו לאכול במקום
 אחר לא מקרי שינוי מקום וכתב רבינו הרמ"א
 דזהו דווקא בבית אחד כלומר מחדר לחדר בבית אחד
 אף שאינו רואה מזה לזה מהני דעתו אבל לבית אחר
 לגמרי לא מהני דעתו ומבית לעלייה או להיפך מהני
 ג"כ כיון דשניהם בבית אחד הם ובלבוש מבואר כאן
 ובסו' רע"ג דמהני דעתו אפילו לבית אחר וצ"ע (גם
 הא"ר תמה עליו) דדין זה הוא מתום' ורא"ש ריש ע"פ
 ע"ש וכ"כ הטור לקמן סו' רע"ג מיהו זהו ודאי דכל
 שתחת גג אחד מקרי בית אחת לעניין זה שתועיל
 דעתו אף שהם בתים בפ"ע כגון שמפסיק בית שער
 ביניהם שקורין פיר היוו ולכן הרוצה לשתות חמין
 בכמה חדרים יהיה דעתו בעת הברכה שלא ישתה
 במקום אחד רק ישתה כאן מעט וכאן מעט ואו יכול
 לשתות על סמך ברכה זו בכל חלקי הבית שתחת
 גג זה וה"ה באכילת פירות ודבר זה צריך מאד לפי
 זמנינו ששוהין בשתיית חמין ומפנין א"ע מחדר לחדר
 ולכן נכון שתהא דעתו מתחלה לכך:

יב איתא בירושלמי ספ"ו דברכות אבל במזרחא של
 תאינה ובא לאכול כמערכה צריך לברך וכן פסק
 הרמב"ם שם ואע"ג דמפינה לפינה לא מקרי שינוי

מקום זהו בבית שהמחיצות מקיפות ועושה כל החדר
 במקום אחד משא"כ בתאינה העומדת באויר וכתב
 הראב"ד דווקא בשלא היה דעתו מתחלה לכך ע"ש
 ופשוט הוא דאם היה דעתו מתחלה לכך לא גרע
 מחדר לחדר והנה הטור לא הביא זה ונראה דדעתו
 דאין הלכה בירושלמי זה דלא גרע מפניה לפינה
 אבל רבינו הב"י הביא זה בסוף סעיף ב' ותמיהני
 שלא הביא דברי הראב"ד דזה אין לו לומר דלא ס"ל
 כן דהא בעצמו כתב בסעיף ג' דמהני דעתו אפילו
 מאילן לאילן כמו שיתבאר אך נראה שלא חשש להביאו
 מפני שזהו מילתא דפשיטא ודע דדווקא כשהתאינה
 גדולה ועבה כל כך דכשעומדין במזרחא אין רואין
 צד מערבה אבל בסתם אילן לא שייך כלל דין זה
 ואע"ג דבחדר אחד אף אם מפסיק דבר שאין נראה
 ממקום למקום כגון שעומדת תנור באמצע החדר חד
 מקום מקרי לעניין זה שאם אוכל בצד זה יכול לגמור
 בצד האחר אף שא"א לראות משם לכאן זהו הכל
 בבית שיש מחיצות כמ"ש (מנ"א סק"ה) ועוד נ"ל
 דרק בתאינה שייך דין זה לפי שאין מתבשלים כולם
 כאחד כדאמרינן ר"פ כלל גדול ע"ש ולכן כשליקט
 במזרחא לא עלה על דעתו שגם במערבה נתבשלו
 ולא בשארי פירות (ולולי דברי הב"י הייתי מפרש דלא
 על תאינה אחת קאי אלא על הרבה כשכלל מהתאינות שצד
 מזרח וכל לאכול מהתאינות העומדות צד מערב צריך לברך
 והב"י הוסיף תאינה זו ואינו כן בירושלמי ונרמכ"ס ועל המין
 קאי ודו"ק):

יג כתב רבינו הב"י בסעיף ג' יש מי שאומר שאם
 היה בגן ורוצה לאכול מפירות כל אילן ואילן
 כיון שבירך על אילן אחד א"צ לברך על האחרים
 והוא שבשעה שבירך היה דעתו לאכול מאותם
 האחרים אבל מגן לגן צריך לברך אפילו הם סמוכים
 ואפילו אם כשבירך תחלה היה דעתו על הכל עכ"ל
 דמאילן לאילן הוי במחדר לחדר ומגן לגן הוי כמבית
 לבית שכל גן הוא מוקף מחיצות וכל הגן הוא כבית
 כוללת והגן אפילו הוא גדול הרבה שאין רואין מצד
 זה לצד זה מ"מ מהני דעתו כמו מחדר לחדר (ע"א"ר
 דמאילן לאילן כשרואה זא"ז א"צ דעתו לכל הע"ז סק"ט
 לא כתב כן וכן משמע מלשון הש"ע וכ"מ ממנ"א סק"ט
 ע"ש היטב ודו"ק):

יד עוד כתב בסעיף ד' אם אכל פת במקום אחד
 וחזר ואכל במקום אחר אינו מברך ברהמ"ז אלא
 במקום השני כמו שנהגו הולכי דרכים שאוכלים
 דרך הלוכם ויושבין ומברכין במקום סיום אכילתם
 עכ"ל ביאור הדברים דהולך לשיטתו שפסק כהרמב"ם
 דאפילו בדברים הטעונים ברכה לאחריהם במקומן
 מ"מ אסור לו לילך למקום אחר בלא ברהמ"ז ואם
 יצא חוזר למקימו ויברך ולזה אומר דאם עבר על
 זה שחזר ואכל במקום אחר ויותר אינו רוצה לאכול
 בהכרח

דהיה מוכרח להפסיק אפ"ה לא הוה הפסק כיון שלא יצא ממקומו (תוס' פסחים ק"ג י' אבל נט"י צריך דהוי היסח הדעת (מג"א סק"ג) וי"א דא"צ נט"י (א"ר סק"ה) וכ"כ ביש"ש פ"ו דחולין (סי' י') דתפלה לא מקרי היסח הדעת וכל זה להתפלל במקומו אבל לילך לבהכ"נ להתפלל לרבינו הבי"א אסור ולרבינו הרמ"א מותר כפי השיטות שנתבארו ודע דזהו דווקא בדברים המעוניין ברכה לאחריהן במקומן אבל בדברים שאין מעוניין ברכה לאחריהן במקומן וודאי דתפלה הוי הפסק (והט"ו סק"ט וסק"י האריך לחלוק על הש"ע וכבר כתב הא"ר (סק"י) שאין צלל דבריו כדי דחייב ע"ש וגם האגן עוזר האריך לחלוק באיזה פסטים זאלו אין לנו אלא כפסק רבינו הרמ"א שהפסיקו לזה המג"א והא"ר):

מן אדם שישן בתוך סעודתו שינת עראי לא הוה הפסק ואין זה דומה להיסח הדעת שצריך ברכה לפניו שזה אינו מסיח דעתו ואפילו נט"י א"צ אם ברי לו שלא נגע במקומות המכוסין וכן אם הפסיק בשאר דברי רשות כגון שהוצרך לנקביו וכיוצא בזה אך בזה צריך נט"י בברכה כיון שידיו ממונפות וע' בס"י ק"ע סעיף ג':

סימן קעט דין מה קרוי היסח הדעת בסעודה. ובו ט' סעיפים:

א בתר דמשי ידיה מברך ושתא והדר מברך ברהמ"ז עכ"ל ומלשונו משמע קצת דגם א"צ אח"כ מים אחרונים אבל כל הפוסקים לא כתבו כן ולכד זה מ"ש רבינו הבי"א דנטל ידיו חמירא מהב לן ונברך הרשב"א בחדושו (מ"ג י') כתב להיפך דהב לן ונברך הרי דיבר בפיו שמסלק א"ע מסעודתו משא"כ בנטל ידיו ע"ש ולכן העיקר לדינא כהמור (ויש שכתבו דמ"מ לכתחלה אין לעשות כן והשיג הא"ר שם על זה וכן מוכח להדיא מלשון הנה"ג וכ"כ הלבוש ע"ש):

ב ויש מרבתינו שמחלקים בין אכילה לשתייה והיינו דבאכילה אפילו סילק א"ע מלאכול ואפילו סילקו השלחן ואפילו אמר הב לן ונברך לא הוי סילוק ויכול לאכול בלא ברכה לפניו אך בנטל ידיו צריך לברך אבל בשתייה כשסילק עצמו מלשתות הוי סילוק וצריך לברך וכשיושב בסעודה גם לשתות מותר (ט"ו סק"ג) וזה שיטת רבינו יונה בפ"ו דברכות והר"ן בערבי פסחים ונראה שזהו גם שיטת הראב"ד בפ"ד דין ז' שכתב לא אמרו לעניין אכילה אלא לעניין שתייה בלבד אבל לעניין אכילה לא הוי הפסקה אלא במים אחרונים וכו' עכ"ל (דכוס א"ש שני הסוגיות דברכות מ"ג י' ודפסחים ק"ג: והתוס' והרא"ש כתבו תירון אחר ע"ש והא"ר הכריע כדעיה ראשונה ע"ש ולענ"ד נראה דהוי עכ"פ ספיקא דדינא דהס לא הזכירו שנס הראב"ד עומד כשיטה זו ונראה דמסק ברכות להקל ודו"ק):

והרמב"ם

בהכרח שיברך שם ברהמ"ז ויעלה לו גם לראשונה והדבר פשוט שאין לו דרך אחר לעשות כן אף אם היה רצונו לאכול עוד במקום הראשון דכיון דסוף סוף אכל בשני מקומות ולדעת הרמב"ם צריך לברך דווקא במקום שאכל א"כ בהכרח לברך במקום אחד ולצאת ידי חובת המקום השני ומסביר הדבר שלא תתמה איך יוצא ברהמ"ז במה שיברך בכאן על המקום השני לזה מסביר ומרמה להולכי דרכים שדרך אכילתם כן הוא ולכתחלה יכולים לעשות כן והלכך כאן בדיעבד יצא עכ"פ וכל זה הוה רבותא לשיטה זו אבל לשיטת רבינו הרמ"א כל דין זה אך למותר דהא כבר נתבאר דלשיטה זו יכולים לכתחלה לאכול בשני מקומות בדבר מצוה וא"כ אין בדין זה חידוש כלל:

מן התפלה באמצע הסעודה לא מקרי הפסק להצריכו ברכה אחרת ולכן אם שכח להתפלל ונזכר באמצע סעודה יכול להתפלל בלא ברהמ"ז ובלא ברכת המוציא אח"כ ולא מיבעיא אם יש לו עוד שהות אחר הסעודה להתפלל דאו לא היה מוכרח להפסיק אלא אפילו שלא היה לו שהות לגמור סעודתו ולהתפלל

א כתב המור גמר סעודתו ונטל ידיו מים אחרונים וכו' אסור לשתות ולאכול עד שיברך עליו תחלה דכיון שנטל ידיו כדי לברך הסיח דעתו מלאכול ולשתות ואין הברכה שבירך תחלה פוטרת מה שרוצה לאכול ולשתות עוד וכו' ואי אמר הב לן ונברך הוי היסח הדעת כמו נט"י וכו' עכ"ל אבל ברהמ"ז על מה שאכל א"צ וכן הסבירו כל רבותינו דהיסח הדעת אין מצריך רק ברכה לפניו אבל ברהמ"ז הרי יברך אח"כ וכי אסור להפסיק בין אכילה לברהמ"ז בעניין אחר כל זמן שלא עקר ממקומו ורק בין מים אחרונים לברהמ"ז אסור להפסיק וזהו וודאי דמים אחרונים שנטל במלה וקודם ברהמ"ז יטול ידיו:

ב ורבינו הבי"א בספרו הגדול תמה על המור שהשווה נטל ידיו להב לן ונברך ואינו כן דנטל ידיו כיון דתיכף לנטילה ברכה הוי כאלו התחיל בברהמ"ז ואסור לו לאכול ולשתות עד שיברך ברהמ"ז ובהב לן ונברך א"צ ברהמ"ז רק ברכה ראשונה על מה שאוכל ועפ"ז כתב בש"ע וז"ל גמר סעודתו ונטל ידיו מים אחרונים אינו יכול לאכול ולא לשתות עד שיברך ברהמ"ז ואם אמר הב לן ונברך הוי היסח הדעת ואסור לו וכו' א"כ יברך עליו תחלה עכ"ל אמנם כל מפרשי הש"ע חלקו עליו ובררו בראיות מבוררות שאין שום חילוק בזה והעיקר כדעת המור (ט"ו סק"א ומג"א סק"ג וה"ר סק"א וכ"כ הנה"ח והדרישה) וכן מפורש בבה"ג וז"ל ואי בעי למשתי מיא או למיטעם מידי